

DAT NIEMAND IETS DEED

Thema's: Deportatie, Identiteit, Jodenvervolging, Omstanders, Onderduiken

Locatie: Berlijn, Duitsland

Door: Jantien Fick

Dit verhaal is van Rahel (1937), geboren in Berlijn. De eerste vier jaar van haar leven woonde ze in een Joods pleeggezin, omdat haar moeder niet voor haar kon zorgen. Toen dit gezin in 1941 gedeporteerd werd naar het oosten verbleef ze bij haar moeder, totdat ook zij gedeporteerd werd als dwangarbeider bij KZ-Sachsenhausen. Hierna dook Rahel onder bij verschillende burens, met als laatste plek een kelder in de Starnberger Straße. Hier verbleef ze tot de bevrijding door de Russen.

PERSONAGES VERTELLER 1 / RAHEL
 VERTELLER 2 / MOEDER

VERTELLER 1 en 2 plakken met tape de omtrek van een matras op de grond. Ze praten soms tegen elkaar, en soms tegen het publiek. Ze proberen zich zo goed mogelijk in te leven in het verhaal van Rahel

VERTELLER 1 Denk je niet dat het smaller was?

VERTELLER 2 Nog smaller?

VERTELLER 1 Nou ja, ze was nog maar een kind

VERTELLER 1 gaat in het afgetapete deel liggen

VERTELLER 2 Hoe voelt dat?

VERTELLER 1 Klein
 Vrij beklemmend

VERTELLER 2 Het is een kelder, natuurlijk is dat beklemmend

VERTELLER 1 En de ramen waren eigenlijk ook nog verduisterd
 Alleen door een smal kiertje kon ze het licht van buiten zien
 Ze had een emmer en twee boeken, ook al kon ze zelf niet lezen

VERTELLER 2 En er stond ook een grote kast in de kelder

Die stond ongeveer (*plaatst de kast denkbeeldig in de ruimte*) hier
Voor het matras
Zodat deze niet meteen te zien was als mensen binnenkwamen

VERTELLER 1 Ze was zeven jaar oud

VERTELLER 2 En ze moest de hele tijd stil zijn

Vanaf nu andere energie

VERTELLER 2 Rahel Renate Mann werd in 1937 in Berlijn geboren
Haar vader wilde aan het begin van de oorlog naar Amerika vluchten
Maar overleed in het interneringskamp Gurs in Frankrijk

VERTELLER 1 Tussen haar moeder en vader was er maar één nacht
Daaruit is Rahel gekomen
Hij wist niet van haar bestaan

VERTELLER 2 Rahel zei...

VERTELLER 1 verandert in RAHEL

RAHEL Dat ik nooit een hechte band heb gehad met mijn moeder
heeft veel in mijn leven makkelijker gemaakt
Ik stelde haar geen vragen en zij mij ook niet
Dan hoef je niet te praten of over het gróte te praten
Over wat of wie ik was en wat er op dat moment gebeurde
Ik wist niet was 'Joods zijn' betekende of wat een 'Jodin' was
En dat ik dat was
Ze zei...

VERTELLER 2 verandert in MOEDER

MOEDER Al het belangrijke in het leven heb ik ná de oorlog geleerd
Lezen, schrijven en vooral: liefhebben

Beiden veranderen terug in VERTELLER. VERTELLER 1 loopt richting (de plaatsing van) het raam, kijkt naar buiten

VERTELLER 2 Vanuit de kier zag Rahel de deportaties van haar burens

VERTELLER 1 Een moeder houdt een baby in haar armen
Ze weigert richting de wagen te lopen

VERTELLER 2 Rahel ziet hoe de soldaat de baby uit de armen van de moeder trekt
en tegen de wagen aan gooit
Het krijst, dan is het stil

Stilte

VERTELLER 2 Net zoals Rahel staan er in de straat andere mensen achter de gordijnen
Te kijken
Ze zijn dichtbij en zien het gebeuren

VERTELLER 1 Later zei Rahel dat dat voor haar het ergste is geweest
Dat ze het allemaal gezien hebben
Maar dat niemand iets deed

In januari 2020 speelde de voorstelling 'Die un-unsichtbarkeit (De on-zichtbaarheid)' in Berlijn (regie: Jantien Fick en Alpa Welsch – productiehuis: Bühnenkunstschule). Een voorstelling over hoe er hele groepen mensen onzichtbaar werden gemaakt en hoe wij deze verhalen nu weer zichtbaar kunnen maken.